

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Thomae Młodzianowski, Polonie, Societatis Jesu,
Prælectionum Theologicarum Tomus ...**

De Metaphysica, Logica, Octo Libris Physicorum, Generatione, Corruptione
Et Anima

Młodzianowski, Tomasz
Moguntiae Et Dantisci, 1682

Punctum Diff. 3. Solvuntur Onjectiones.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95667](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95667)

RESPONDETUR 1. Intellectum distractum non reflectere se ad connexionem cum medio, consequenter nec assentiri propter objectum præmissarum.

CONTRA. Tum quia probandum esset, hanc distractionem semper contingere, si autem non contingit semper, quærere restabit: An non distractus intellectus moveatur objecto præmissarum. Tum quia potest distractus intellectus non necessitari ad conclusionem, neque tamen inde rectè inferitur, posse præbito jam assensu, non præberi assensum conclusioni. Ergo nec rectè ex eadem distractione inferetur, quod intellectus concludens, non respiciat objecta præmissarum. Tum quia intellectus ille distractus, vel adhuc elicit actum conclusionis vel non elicit; si non elicit non procedit de illo conclusio, si elicit, ergo debet ostendi constitutum illius assensus in ratione conclusionis, hoc autem non aliud est ex dictis, nisi respicientia sola, objecti præmissarum.

RESPONDETUR 2. ex Ripalda apud Oviedo. Quod constituatur conclusio, non per respicere objecta præmissarum, sed quia deficientibus aliis propositionibus, deficit conclusio, cum tamen deficientibus aliis, non deficiat præmissa.

CONTRA. Quia vel accipitur conclusio ut conclusio est, vel accipitur ut propositio est, si accipitur ut propositio est, certum est, quod deficientibus præmissis, non deficiat conclusio, est enim jam tunc ita se habens, ac præmissa, quæ tamen tunc non deficit; Si autem accipitur conclusio quæ conclusio est, illa verum quidem est, quod deficientibus præmissis deficiat, sed si quæretur quare ita deficiat, bene id referri potest, quia jam non respicit præmissas, quod tamen intenditur in præsentia. Deinde deficiente etiam conclusione deficiunt præmissæ quæ præmissæ sunt, ergo si ex mera deficientia arguitur formalitas conclusionis, ea etiam præmissis competet. Quod autem deficiente conclusione deficiat præmissa quæ præmissa est, exinde colligitur. Quia præmissa respectu sui non præmittitur, neque respectu aliis præmissis, ergo præmittitur respectu conclusionis, conclusio enim non respectu sui, est clausio cognitionis, sed respectu præmissarum. Denique præmissa quæ præmissa, & conclusio quæ conclusio, sunt quid correlativum: jam autem uno correlativorum ablato, & aliud aufertur.

RESPONDEBIS 3. Respici non nisi interdum præmissas à conclusione, sed non semper, eò quod detur in rudibus assensus conclusionis, qui tamen non est propter illud principium, *Quæ sunt eadem.*

CONTRA. Etiam in rudibus, quando datur assensus conclusionis, datur assensus propter illud principium. *Quæ sunt eadem*, non quidem universaliter & abstractè cognitum, sed tamen

propter cognitum restrictè & in particulari, hinc si quæratur etiam ex rudissimo: istenè est tuus frater? respondebit, Est, ejusdem sumus patris filii, quod est assentiri, propter principium: *Quæ sunt eadem.*

RESPONDEBIS 4. Ex Mastr. hinc disp. II. n. 12. Ly Ergo, solum significat dependentiam conclusionis à principiis, dependentia autem formaliter, non est id, à quo aliud dependet.

CONTRA. Concedo quod dependentia formaliter, non sit id, à quo aliud dependet, adeoque concedo, quod conclusio non sit præmissæ, à quibus dependet, sed si est dependentia conclusionis, à præmissis, hoc ipso conclusio respiciet objecta præmissarum; nihil enim aliud in præsentia intenditur. Quando autem idem Mastrus dicit: sicut cum cognoscimus creaturam ut dependentem à Deo & universaliter cum cognoscimus effectum provenientem à causa, non sequitur causam includi in effectu, Deum in creatura, ita nec sequetur, quod conclusio attingat principia; quando inquam id dicit non convincit. Nam quamvis effectus non includat causam, aliàs idem se ipsum causaret, attingentia tamen effectus propter causam, non relinquit intactam indirectè saltem causam, aliàs, hoc ipso non esset attingentia propter causam ita quamvis conclusionem non ingrediantur præmissæ, quasi sint conclusio, attinguntur tamen, quia conclusio, fit propter præmissas.

RESPONDEBIS 5. ex eodem. Per ly Ergo non exprimi dependentiam ipsius assensus, ad assensum præmissarum, exprimi tamen dependentia objecti conclusionis ad objectum præmissarum, quia per talem assensum, intellectus percipit veritatem conclusionis esse mediatam, & à veritate præmissarum causatam.

CONTRA. Quia etiam posito non exprimi dependentiam, ipsius assensus ad assensum præmissarum, si exprimitur dependentia objecti conclusionis ab objecto præmissarum, habetur jam quod intenditur. Deinde semper in assensu conclusionis ob præmissas, licet non sit motum meus assensus, sed id cui assentior, indubiè tamen præsupponitur etiam assensus præmissis, si enim illis non assentior, quomodo ob illas assentior.

Punctum Difficultatis 3.

Solvuntur Objectiones.

OBJICITUR 1. Si conclusio respiceret objecta præmissarum etiam habitus conclusionis respiceret objecta præmissarum. Sed non respicit, quia aliàs nemo posset meminisse conclusionis, quin hoc ipso meminere præmissarum, cuius oppositum experientia probat: possum enim meminisse solius Dei, quem primò cogno-

cognovi ex creaturis, & non meminisse creaturarum. Sequela principalis probatur. Quia habitus debet esse similis actibus ex quibus est genitus: Ergo si actus respiciunt objecta præmissarum, etiam habitus ex illis geniti, respiciunt objecta præmissarum.

RESPONDETUR. Quod nemo possit meminisse conclusionis, quin hoc ipso meminerit præmissarum per se loquendo, si sint omnia ad agendum & cognoscendum utrumque objectum requisita, secus si non sunt omnia ad agendum & cognoscendum utrumque objectum requisita.

EXPLICATUR adlata distinctio. Species, imò & habitus ex actibus respicientibus objecta præmissarum relictus, etiam si ex parte sua indivisibiliter tam conclusionem quam motivum illius sive objectum præmissarum repræsentet, potest tamen excitare cognitionem de uno objecto, non verò de alio: sic dantur in Angelis species concretae perfectiores in perfectioribus Angelis, quarum perfectio in hoc etiam stat, ut una indivisibilis species, repræsentet plura objecta, non semper tamen omnia, sed nunc hæc, nunc illa. Et sicut species visibilis vel propter suam imperfectionem, vel propter dispositionem subjecti pravam, fieri potest, ut non repræsentet rationem individualement vel specificam coloris: ut cum a longè oculus discernere non potest, quod in individuo, hoc sit coloratum, neque potest speciem cognoscere, an hoc sit viride rubrum: ita etiam fieri potest, ut species intellectualis, exciter cognitionem de uno objecto, & non de alio, quantumvis nata sit utriusque objecti cognitionem excitare. Porro tunc species utriusque objecti cognitionem non excitat, quando talia habet requisita, quæ non nisi unius objecti cognitionem excitare possunt, tunc autem non nisi unius objecti cognitionem excitare possunt inter cetera, quando non nisi unum objectum occurrit, & quando notitia unius objecti, non excitat species ad aliud etiam objecti repræsentationem. v. g. est in intellectu Pauli una species vel habitus assentiendi huic propositioni: Parentes mei mortui sunt, tamen hoc non obstante, si quis loquatur de morte suæ matris, poterit v. g. Paulus meminisse non nisi suæ matris, cò quod per sensum auditus, occurrit objectum, non nisi, mater, nec memoria matris, excitavit speciem de patre, quem aliàs posset excitare ex variis circumstantiis.

RESPONDERI 2. posset. Quod nemo possit meminisse conclusionis quæ conclusio est, quin hoc ipso meminerit præmissarum, licet possit meminisse conclusionis ut propositio est, quin meminerit præmissarum.

OBJICITUR 2. Objectum conclusionis habet ex se independentem ab objecto præmissarum vim, ad terminandum assensum. Ergo non est necesse, ut attingatur ab assensu conclusionis, objectum præmissarum.

RESPONDETUR. Quod objectum conclu-

sionis, independentem à præmissis, habeat vim ad terminandum assensum de se, secundum quod propositio est, non autem secundum quod conclusio, quæ secundum quod conclusio est, innititur principio: Quæ sunt eadem, adeoque respicit objecta præmissarum.

OBJICITUR 3. Si assensus conclusionis respiceret objecta præmissarum, non indigeret dependere à præmissis formalibus, sed indigeret: Ergo. Sequela probatur in tantum intellectus indiget præmissis formalibus, in quantum ipsæ, sunt manifestationes objecti, jam autem per nos ipse assensus conclusionis, esset manifestatio objecti, quia ipse ille assensus, diceret connexa extrema, cum aliquo tertio.

RESPONDETUR. Præmissas formales non requiri, ad conclusionem virtuale, tamen requiri ad conclusionem formalem & discursum, qui perficitur: tribus distinctis propositionibus, indigetq; intellectus illis præmissis formalibus, tanquam clariùs distinctiusque præsentantibus motivum, cui pedetentim nata est assentiri ordinaria tenuitas ingenii humani.

INSTABIS 1. Assensus præmissarum non indiget applicari sibi motivum assentiendi ab aliis præmissis, saltem in demonstratione, quæ fit per prima principia: E. neq; assensus conclusionis indigebit applicari sibi motivum assentiendi à præmissis.

RESPONDETUR. Quod assensus conclusionis ut propositio est, non indigeat applicari sibi hoc motivum à præmissis, sed tantum assensus conclusionis ut conclusio est: quare autem assensus conclusionis ut conclusio est, indigeat applicari sibi Motivum per præmissas, non indigeat autem tali applicatione assensus præmissarum, dat disparitatem Ovide. Quia facilius est assentiri objecto præmissarum propter se ipsum, quam assentiri objecto conclusionis propter objectum præmissarum, & ita facilius actus non supponit applicationem motivi factam ab alio actu, quam supponit actus difficiliorem.

RESPONDERI potest aliter transeundo antecedens & negando consequentiam, quare transire debeat antecedens patebit ex disparitate quæ talis est. Præmissæ vel sunt prima principia, & sic ipsa illorum evidentia, est ratio motiva, & applicatio motivi; vel sunt præmissæ deductæ ex primis principiis, & tunc evidentia derivata ab ipsis principiis lumine naturæ notis, est applicatio motivi; vel certè præmissæ, sunt propositiones probabiles, & sic rationem motivam, applicat illis imperium voluntatis. Non potest autem ostendi, quid applicet rationem motivam ad assensum conclusionis ut conclusio est, quia hæc ratio motiva debet esse principium illud: Quæ sunt eadem uni tertio. Quod principium applicari non potest, nisi conclusio respiciat objecta præmissarum.

INSTABIS 2. Potest eodem actu eligi medium propter bonitatem finis, quantumvis alio actu non sit applicata bonitas finis, seu quantum-

tumvis non præcesserit intentio finis, ab electione distincta: Ergo potest etiam præberi assensus conclusioni, quantumvis non præcesserit applicatio motivi facta à præmissis.

RESPONDET Oviedo: Dando disparitatem. Quia rationem motivam ad electionem mediorum independentem ab intentione finis distincto actu appetiti, potest applicare sufficienter, ipsum iudicium applicans utrumque objectum, hoc est bonitatem finis & bonitatem medii ad finem. Tale autem applicativum sufficiens illius principii: Quæ sunt eadem independentem à præmissis ostendi non potest. Deinde concedo, posse præberi assensum conclusioni, quamvis tempore non præcesserit applicatio motivi, vel per actum distinctum realiter, imò hoc contingit in omni discursu virtuali, sed nego, quòd possit præberi assensus conclusioni, si nec virtute præcesserit applicatio motivi, sicut debet præcedere intentio finis, quamvis non distincta realiter ab electione.

CONSIMILEM difficultatem proponit Arriaga. Electio non terminatur intrinsecè ad bonitatem finis. Ergo nec conclusio ad objectum præmissarum: Respondetque negando Antecedens postea Consequentiam, disparitatemque dat, quia voluntas est potentia libera, & sic potest amare bonitatem medii sibi propositam, & non amare bonitatem finis, intellectus autem est potentia necessaria. Cum ergo in conclusione deducta ex præmissis, clarè proponatur connexio extremorum cum medio, non potest illi connexioni non assentiri intellectus, assentiri autem illi connexioni, est respicere per nos objecta præmissarum. *Vrīg, difficultati.*

RESPONDERI potest 2. Concedendo totum, si procedat de discursu in conclusione virtuali, non autem si procedat de discursu conclusionisq; formali ut dictum supra.

INSTABIS 3. Ergo in conclusione semper debent repeti præmissæ.

RESPONDET Arriaga. Debere illas repeti non exterius sed interne, pro repetitione autem illarum externa substituitur vox *Ergo*, quæ idem significat ac si dicerem. *Itaque, Propter hoc, Sequitur, Inferitur hoc vel illud*: hinc nemo experitur se assentiri conclusioni ut conclusio est, & tamen non propter præmissas, nemo enim est qui assentiat conclusioni non apponendo illi particulas *Ergo*, *Itaque*, proinde &c. hæ autem particulae indicant fieri assensum propter objecta præmissarum. Quanquam etiam si non experiretur quis, se idè assentiri, parvum inde foret argumentum, quia de actibus intellectus, difficilis est experientia, habemus enim ante quodlibet iudicium duas vel tres apprehensiones, aliam apprehensionem subiecti, aliam prædicati, aliam totius propositionis, & tamen posset quis negare, quòd experiamur nos illas habere, non enim hæ cognitiones, movent distinctionem sui memoriam.

RESPONDET aliter Oviedo. Non repeti præmissas ut quod, sed ut quo, quod non est propriè repeti præmissas, sed respici illas ut motivum.

OBJICIT 4. Possibilis est assensus conclusionis qui non respiciat objecta præmissarum. Ergo non est de ratione conclusionis respicere objecta præmissarum.

RESPONDETUR. Possibile esse conclusionis assensum ut propositio est, qui non fiat propter præmissas, impossibilis est tamen assensus conclusionis ut conclusio est, qui non fiat propter præmissas.

OBJICIT 5. Si conclusio respiceret objecta præmissarum ex falso nunquam posset sequi verum, sed potest sequi ut fert proloquium Dialecticum. Ergo. Probat: Maj. Quotiescunque præmissæ falsæ sunt, & earum objectum non existens, tunc assensus conclusionis attingens objecta præmissarum, semper attingeret objectum non existens: Ergo esset semper falsus.

RESPONDERI potest ex Arriaga, quòd ex falso nunquam interne possit sequi verum, sed tantum in externa argumentatione.

CONTRA ex Oviedo, quia conclusio vocalis substituitur loco mentalis, responderetque conceptui interno: Ergo si vocalis erit falsa conclusio, etiam mentalis erit falsa.

RESPONDERI potest 2. ex Oviedo. Idè ex falso sequi verum, quia id quod infer per legitimam consequentiam à parte rei existit, sicut inferitur. *Sed*

CONTRA est. Quia si inferat aliquis idè Petrum esse animal, quia est lapis, quomodo à parte rei existit hoc, sicut inferitur, cum à parte rei, non ex esse lapidis in Petro, oriatur ratio animalis. Deinde si per legitimam consequentiam à parte rei id, quod inferitur existit sicut inferitur: Ergo nunquam poterit ex falso sequi falsum, semper enim id quod inferitur, existit prout inferitur. Cujus tamen oppositum & Dialectica & experientia docet.

RESPONDERI potest 3. ex eodem. Ex eo se qui ex falso verum, quia objecta præmissarum non attinguntur ut quod, sed ut quo, Veritas verò non desumitur ex conformatione cum objecto ut quo, Sed cum objecto ut quod.

CONTRA est. Si veritas & falsitas non desumitur nisi ex objecto ut quod, conclusionis autem assensus, non attingit objecta præmissarum ut quod, quomodo ex falso sequetur verum. Deinde hoc principium dialecticum ex falso sequitur verum procedit de falso quod se habet tanquam ratio motiva seu ut quo, explicandum ergo restat, quomodo ex falso tanquam motivo, sequi potest verum.

RESPONDETUR ergo aliter. Ex falso scilicet posse sequi verum, non absolute, sed ex suppositione præbii præmissis assensus, & ita conclusionis assensus attingit objectum non existens quidem

quidem absolute, existens tamen ex suppositione, adeoque verus erit ex suppositione.

INSTABIS. Si Conclusio respiceret objecta Præmissarum, sequeretur eundem actum posse esse affirmativum & negativum, certum & incertum &c. Sed hoc est absurdum, E. Sequela probatur. Posset esse una Præmissa affirmativa, alia negativa, una certa & alia probabilis, Ergo unus idemque actus, potest esse affirmativus & negativus, certus & incertus.

RESPONDETUR. Hanc Objectionem in aliis materiis solvendam esse etiam oppositus, qui censent per primam operationem posse totum Syllogismum concipi, quomodo illic non erit idem actus certus & incertus, affirmativus & negativus. Rursus formetur hæc Secunda Operatio. Petrus est, & est lapis: ista propositio per obiectantes est simplex qualitas, quomodo igitur idem actus non erit simul certus & incertus. Responderi itaque potest, unam eandemque propositionem, æquivalenter multiplicem, posse esse affirmativam & negativam, ad illud de certitudine & incertitudine dico quod supposito, supposito inquam quod obiectum Conclusionis sit certum, incertæ autem Præmissæ, tunc illæ Præmissæ quantum est de se, falsæ sunt, ex suppositione tamen præbiti assensus, assentiendi non sunt falsæ. Consequenter poterit idem actus esse certus & incertus, incertus quantum est de se, certus autem ex suppositione præbiti assensus.

OBJICIT 6. Mastr. Disp. XI. n. 22. diversis actibus debent attingi Conclusio & Præmissæ, Ergo Conclusio non attingit formaliter Principia.

RESPONDETUR. Si per formaliter attingere Præmissas, intelligatur quasi scilicet in Recto non debeant tunc attingi Præmissæ, & quod alio modo attingantur dum ponuntur pro Majori & Minori, vera est propositio: si autem per formaliter attingi intelligatur, quod nullo modo tunc intelligantur attingi, falsa est propositio. Quod enim in Conclusionem Præmissæ attingi debeant, probatum est. Quod autem debeant attingi alio modo Ratio est: Quia quando dico albedo disgregat visum, & quando dico paries albus, alio modo attingo albedinem, nam in priori casu attingo illam directè, in secundo casu attingo in obliquo, ita quando Præmissæ in Majori & Minori attinguntur, attinguntur directè, in conclusione autem indirectè, directè enim attingitur Conclusio cui fit assensus propter Præmissas. Assensus item Præmissis antecedenter exhibitus, est assensus propositionum, assensus autem Conclusionis est assensus propter propositiones, quibus jam supponitur, præconcessus assensus.

INSTATI. Ergo idem actus producit & habitum Principiorum & Conclusionum.

RESPONDETUR. Negando sequelam. Quia habitus Principiorum est habitus assentiendi

Principiis ut propositiones sunt, quibus tamen talis assensus non exhibetur, sed tantum nascitur habitus similis actui, nempe assensus Ob assensus *Ed quod* adeoque assensus Conclusionis, propter Præmissas.

INSTAT 2. Ergo idem actus ut terminatur ad Principia, esset causa sui ipsius ut respicit Conclusionem.

RESPONDETUR. Non esset causa sui ipsius, sed tantum repræsentaret idem actus, sui motivum: diceret enim in intrinseca sua ratione, se fieri propter Præmissas. Causatio enim actus, aut est elicitiva, & hæc habetur à potentia, aut est motiva seu obiectum movens; jam autem ille actus, non esset sibi obiectum movens, sed tantum fieret ob obiectum motivum, quod attingit.

INSTAT 3. Ergo idem actus attingeret obiecta tam diversa.

RESPONDETUR. Quia ille actus attingeret obiecta habentia unitatem mobilis quod est Conclusio, & motivi, quod est fieri propter præmissas; ideo ille actus, non attingeret obiecta, simpliciter diversa.

OBJICITUR 7. Medium non includitur in Conclusionem, includeretur autem, si assensus Conclusionis, attingeret Præmissas.

RESPONDETUR. Medium non includitur in Conclusionem per modum Obiecti probati, probaretur enim idem per idem, adeoque nihil: includitur tamen per modum obiecti probantis, & ratione cuius probativi, fit ille assensus.

QVÆSTIO III.

De Conclusionem.

UT decernatur de Difficultate, præmittenda sunt aliqua.

DIFFICULTAS I.

Præmittuntur quedam ad statum quæstionis intelligendum.

PRÆMITTO 1. *Esse in hoc difficultatem*, An postquam aliquis assensum exhibuit Præmissis, ante assensum quod iudicet extrema Conclusionis esse connexa cum medio, prærequiratur cognitio quæ cognoscatur, rectè inferri ipsam Conclusionem; & hoc iudicium vocari solet à quibusdam Illatio præcedens ipsam Conclusionem, quæ hinc sumitur pro assensu, ultimo completivo discursus, pro assensu inquam qui fit propter Præmissas.

PRÆMITTO 2. *Posse concedi reflexionem supra bonitatem consequentia intercedentem & median-tem inter assensum Præmissarum & assensum Conclusionis*, ut expressè docet Smigletius disput. 13. quæst. 2. Consentit Arriaga disp. 15. Logica lect. 1.

† Ss